

GLAS VOBODE

GLASILO NEODVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg 2, prikl. — Naročnina za mesec 6, četrletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 21.

LJUBLJANA, četrtek, 15. maja 1923.

Leto II.

Na levo!

Štirje pomembni dogodki osvetljujejo razvoj internacionalnega položaja.

V zadnjem času so se vršile državno-zborske volitve v Italiji, Nemčiji in Franciji, sovjetske republike so dvignile svoj glas za svobodo tlačanih narodov, angleška buržoazija se pogaja s sovjetskimi republikami.

Volitve ne prinesejo nikdar bistvenih odločitev in izprememb, pač pa kažejo razmerje sil v eni državi. Kljub temu, da je Mussolini izumil volivni red, ki ne daje jasnega izraza razpoloženju ljudskih množic, vendar ni mogel udušiti protesta italijanskega proletariata proti fašizmu. Glasovi, oddani v delavskih okrajih za komunistično stranko Italije, so pokazali, da je odurna sila italijanskega proletariata velika in da je mogoča proti fašizmu samo revolucionarna opozicija. Malomeščanske stranke ginejo čim bolj, čim bolj se bliža končni spopad med dvema sovražnikoma — med delavskim in kmetijskim razredom na eni in kapitalističnim na drugi strani.

Kljub temu, da vlada v Nemčiji in Franciji diktatura buržoazije, je vendar položaj tak, da dajejo volitve več ali manj jasno sliko o razmerju sil na legalni, socialni areni. Pri nedavnih volitvah v delavske obratne svete so dobili nemški komunisti nad dve tretjini glasov. To je dokaz, da prenehava biti nekdanja močna socialna demokracija delavska stranka. In te volitve v obratne svete kažejo mnogo jasneje položaj delavskega gibanja v Nemčiji kot pa državno-zborske volitve. Ker iz volitev v delavske obratne svete se vidi stanje delavskega gibanja, ker tu so glasovali samo delavci. Volivni aparat se je nahajal v rokah socialnih demokratov. Ogronomno število komunistov je brezposelnih. In podjetnik vrže vedno na cesto najprej komuniste. In kljub temu so dobili komunisti nad dve tretjini glasov. To je bil silen uspeh za komunistično stranko Nemčije, ki je bila še nedavno mala manjšina napram orjaškemu stroju nemške socialne demokracije. In nemška socialna demokracija je ohranila pri državno-zborskih volitvah le malomeščanske glasove, izgubila pa je 5 milijonov delavskih glasov. In nemški delavci so dobili ponovno samozavest in zaupanje v same sebe. Pomislili so: Tudi po številu nas ni malo, saj je nekaj milijonov komunistov. In pod vplivom tega se je razplamtel orjaški boj nemških rudarjev, ki se jim pridružujejo ostali delavci, s katerimi se solidarizira rudarski proletariati Češkoslovaške. V odgovor na uapad kapitalistov na osemurnik je začel rudarski proletariati boj za sedemurno delo.

Volitve v Franciji, ko so se izvršile v nedeljo 11. maja, so brezdvomno velikega pomena. Poincaré s svojim nacionalnim blokom je propadel, dosedanja imperialistična politika Francije je doživela prvi poraz. Komunisti so tudi v Franciji zelo napredovali. Dobili so okrog 1 milijon glasov in 29 mandatov (prej so jih imeli 5). Levi meščanski blok, v katerem so tudi socialisti raznih struj, bo prevzel vlado. Ta rezultat pomenja odločen preokret na levo tudi v zmogoviti Franciji. Levi meščanski blok s socialisti vred se bo diskreditiral s svojo cincavo politiko in s tem bodo ustvarjeni pogoji za še hitrejšo in silnejšo revolucioniranje francoskih množic. 1 milijon glasov je za francoske komuniste zlasti v dosedanji situaciji resen uspeh. To je pomožna armada nemškega

Orjaški boj rudarjev za sedemurnik.

Nad pol milijona rudarjev in kovinarjev v boju. — Železničarji solidarni. — Ostalo delavstvo pripravljeno.

V Porurju je prejšnji teden izbruhnila stavka rudarjev, ki zahtevajo zvišanje plač in sedemurnik. Stavka se je razširila na vso Nemčijo. Rudarji so povsod izjavili, da ne bodo več delali po 8 ur in po 7. uri dela so zapustili rudokope. Delodajalci so potem proglasili izprtje. V solidarnostno stavko z rudarji je stopilo doslej 80.000 kovinarjev. Boj rudarjev pomenja istočasno boj proti sporazumu francoskega in nemškega imperializma na račun delavstva.

Komunistična stranka Nemčije je izdala proglas na delavstvo sosednih dežel, da naj bo pripravljeno, da s solidarnostno stavko podpre boj rudarjev v Nemčiji.

Komunistična stranka Češkoslovaške se je takoj odzvala temu pozivu in je ukrenila vse, da so pripravljene na praktično solidarnost rudarjev in železničarjev v Češkoslovaški.

Boj v Porurju se je že razvil v generalno stavko.

Manifestacija nemškega proletariata proti fašizmu.

Že več mesecev so pripravljali nemški monarhisti in fašisti veliko demonstracijo povodom odkritja novega spomenika (starega je pred dvema letoma komunistična mladina spustila v zrak) generala Moltkeja v Halle. Za to demonstracijo so si izbrali 11. maj, na katerega bi se imel vršiti delavski izlet. Pruski notranji minister socialdemokrat (!) Severing je ta izlet prepovedal (ne pa fašistovskega!) in general Seeckt je poslal v Halle celo divizijo vojske in policije, okrog 40.000 mož, da vzdržijo »red in mir«, da čuvajo fašistične in monarhistične bande pred revolucionarnimi delavci. Revolucionarni proletariati Nemčije je bil od tega izzivanja fašistov — mesto Halle je bilo vedno ognjišče vseh revolucionarnih gibanj srednje Nemčije — in od postopanja vlade (republika, ki štiti monarhiste) razburjen in je kljub prepovedi napovedal na 11. maj delavski izlet kot protidemonstracijo proti fašizmu in kronprinčevi armadi.

Med kolodvorom in središčem mesta je policija izkopala strelske jarke in postavila barikade, da bi preprečila dohod delavskim masam iz predmestij. Vlaki, v katerih so se vozili komunisti iz bližnjih industrijskih krajev v Halle, so bili na progi ustavljeni in vagoni odpeti. V veliki dvorani Delavskega Doma je bilo zjutraj zbranih 3000 komunistov. Policija je Dom obkolila z močnimi kordoni in ni pustila nikogar ven 12 ur. Do prve ulične bitke med policijo in komunisti je prišlo v predmestju Wörlitz. Streljalo se je z obeh strani. Sedem policistov je bilo težko ranjenih, trije so takoj umrli. Na strani komunistov je bilo število mrtvih večje, toda oni so takoj svoje mrtve in ranjene sami odnesli z bojišča potom rdečih sanitetnih oddelkov.

K slavnosti odkritja Moltkejevega spomenika so se sešli hakenkreuzlerji in nacionalisti cele Nemčije. Poleg Hindenburga in Ludendorffa je prišlo še 27 drugih generalov. Posebni vlaki so vozili od sobote opoldne brez prestanka. Udeležencev je bilo 100.000. Hakenkreuzlerji so privlekli seboj 4000 praporjev. Zjutraj so pri slavnostni maši zvonili vsi cerkveni zvonovi. Slavnostna zborovanja so se vršila po 18 dvoranah. Nato so fašisti defilirali pred princem Oskarjem in Ludendorffom.

Komunisti so prihajali v center mesta na ta način, da so se priklopljali posameznim gružam hakenkreuzlerjev. Kjer so bili v premoči, so jih razorožili (celo strojne puške so jim uplenili!). V noči na nedeljo so na ta način uplenili neki bavarski fašistični tolpi »sveti nacionalni prapor«. Prišlo je do ostrega boja, pet Bavarcev je bilo ranjenih, ostali so na begu prisegli, da prej ne zapuste Halle, dokler praporja ne dobe nazaj.

Oddelki komunistov so skušali dopoldne zasesti trg, kjer je stal spomenik. To jim je zabranila policija. Opoldne so v boju zasedli Engelhartov most, ki leži ob trgu. Policija je bila brez moči. Prišla je vojska na oklopnih avtomobilih. Komunisti so se nato zabarikadirali v bližnji pivovarni. Boji so se nadaljevali ves dan.

Revolucionarni proletariati Nemčije je s tem pokazal, da se ne plaši nobenih žrtev in da bo z vsemi sredstvi nastopil proti fašizmu.

Izid volitev v Franciji.

Od mnogoštevilnih strank, ki so šle v volitve, so dobile: monarhistična desnica 20, desni republikanci 117, levi republikanci in demokratična levica 127, radikalni in socialni radikalni 139, socialni republikanci 35, social-reformisti 102 in komunisti 29 (prej 5). Potrebne so še štiri ožje volitve. — Iz tega se vidi močan preokret na levo.

Levičarska zmaga na Japonskem.

Tudi na Japonskem so se vršile zadnje nedelje volitve. Tu in tam je prišlo do spopadov. Doslej znan izid volitev je sledeč: demokratska opozicija 146 mandatov, vladna stranka 120, Suju-stranka (opozicionalna) 110, reformistična stranka 130, stranka veletrgovcev in bank 8, neodvisni 37 mandatov. (Komunistična stranka ni legalna.)

proletariata, to je resna opozicija tudi proti imperialistični politiki Francije na Balkanu. Upostavitev odnošajev med Francijo in sovjetskimi republikami

pride sedaj resno v poštev. Poincaré je dokončal.

Vse to dokazuje, da narašča odporna sila proletariata proti kapitalizmu po

vsem svetu. Proletariati spoznava vedno bolj, da bo le z revolucionarnim bojem premagal kapitalizem in reakcijo. Njegove bojne izkušnje se množijo. Letos bo deset let od izbruha svetovne vojne. Svetovni proletariati bo na to desetletno neprimerno bolj izkušen in bojovno orientiran, kot pa leta 1914. Leta 1914. so bile močne imperialistične armade, leta 1924. se zbirajo vedno močnejše proletarske armade. Razvoj gre hitro naprej, če gledamo objektivno, proletariati po vsem svetu stopa na pravilno pot proletarskega razrednega boja, ki bo prinesel osvobodjenje človeštvu.

Mi se radi teh uspehov proletariata v najvažnejših državah ne smemo udati s prekrizanimi rokami pričakanju novih uspehov, ampak ti uspehi naj nas opogumijo za odločnejše delo in boj proti reakciji, ki duši v Jugoslaviji vsako svobodno gibanje in ovira razredni boj delavskih in kmetijskih množic. V svojem boju nismo osamljeni, milijoni proletarske armade so z nami.

Zato pokoncu glave in skrčimo roke v pesti

kljub vsemu!

Centralno vprašanje.

Nobene proletarske stranke se ne more smatrati za res proletarsko in revolucionarno, če nima trdnih svojih celic v obratih, tovarnah, rudnikih, na železnici itd.

Organizatorični sestav in organizacijske metode revolucionarne proletarske stranke določajo predvsem politične razmere in bojne izkušnje delavskega razreda. Stanje organizacije, stopnja njenega ukoreninjenja v obratih, strankina disciplina, vzporeditev političnega, organizatoričnega in tehničnega dela — to je merilo za bojovno sposobnost in notranjo resnično moč stranke.

Mi se razlikujemo od socialistične stranke predvsem v tem, da nismo za socializem samo v besedah, samo na jeziku, temveč, da imamo resno voljo, da organiziramo proletarsko revolucionarno osvobodjenje, da delamo vedno zavestno zanj, to se pravi, da vzporedimo propagando in dejanje, da ono, kar propagiramo, tudi uresničimo v življenju. Zato igra organizacijsko vprašanje pri nas popolnoma drugo vlogo, kot pri socialpatriotih. Za nas je organizacijsko vprašanje eno najvažnejših političnih vprašanj. Za NDSJ je danes organizacijski problem naravnost življenjsko, centralno vprašanje. Politične in organizatorične naloge so med seboj zvezane, delujejo druga na drugo.

NDSJ ima vpliv na delavske množice, to je pokazal tudi 1. maj; NDSJ širi vedno bolj svoj vpliv tudi med kmete: to kažejo vsakodnevno lepi rezultati po kmetijski konferenci v Ljubljani. Na nas je, da obdržimo vpliv in da ga stalno večamo, da vzporedno z naraščanjem vpliva stranke zgradimo tak organizacijski aparat, ki bo odgovarjal strankinim nalogam. S tem vprašanjem se je pečal strankin plenar v Beogradu in pokrajinska konferenca v Ljubljani. In na podlagi razmotrivanja političnega položaja in nalog NDSJ so prišli vsi sodrugi enoglasno do tega, da moramo bistveno reorganizirati stranko. Tako se je sprejela resolucija o reorganizaciji stranke, ki smo jo objavili v zadnji številki lista (ki jo morajo člani hraniti, ker bodo to reorganizacijsko resolucijo stalno potrebovali).

Ta reorganizacija je tako dalekosežna, da se moramo z njo stalno baviti in jo preizkušati v praksi in strankino glasilo pa mora na podlagi naših izkušenj in izkušenj bratskih strank dajati smernice za delo in za eventualno izboljšanje organizacijskega dela. Radi tega bomo posvečali v bodoče v »Glasu Svobode« mnogo več pažnje strankinemu notranjemu, organizacijskemu življenju kot pa doslej.

V tem članku naj omenimo še glavne točke, na katerih temelji reorganizacijski strankin načrt. Ta reorganizacija slovi na sledečih načelih:

1. Obratna celica mora biti osnovna enota stranke, če hoče imeti ona res stalen in trden stik z množicami. Kajti le s stalno zvezo med stranko in vsakdanjim življenjem, vsakim gibanjem in bojem delavskih množic, more povesti stranka v odločilno zmago delavski razred in kmete.

2. Organiziranje zmage delavskega razreda zahteva od stranke, da pravilno vzporedi politično, propagandistično in organizatorično delo. Le tako bo postala stranka vedno zmogovitejša proletarska armada.

3. Za to, da postanemo prava avantgarda, bojovno-sposobna armada celokupnega proletariata, je treba pritegniti k strankinemu delu vsakega strankinega člana. Vsak strankin član mora biti pravzaprav funkcionar stranke. S pritegnjenjem vseh članov k odgovornemu strankinemu delu je mogoča tudi upostavitve železne discipline v stranki.

To aktiviranje vsega strankinega članstva je mogoče le tedaj, ako se deli stranka v manjše delovne grupe, ki niso odrezane od delavskega življenja, ampak, ki delajo v njem in rastejo iz njega — to so obratne celice in vaške sekcije.

Brez obratnih celic je tudi nemogoča upostava bojovne enotne fronte proletariata od spodaj.

Brezdvomno ne bo šla reorganizacija stranke lahko od rok. Ali če bi strankine organizacije v čaščenju starega okolega organizacijskega aparata zamenjale reorganizacijo, bi s tem dokazale samo to, da jim primanjkuje volje za organiziranje zmage delavskega razreda.

Ljubljanska krajevna organizacija, ki je začela prva diskutirati o tem vprašanju, ga je začela prva tudi praktično reševati (glej poročilo o občnem zboru ljubljanske krajevne organizacije v današnji številki).

Njenemu vzgledu naj slede tudi ostale organizacije in naj s tem pokažejo, da se z vso resnostjo zavedajo nalog revolucionarne proletarske stranke v današnji dobi!

Trboveljčani!

V nedeljo, 18. maja ob 10. uri dopoldne vsi na

VOLILNI SHOD

Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije! Shod se vrši na stavbišču Rudarskega doma.

Vsi na shod!

Proti Orjuni!

Fašizem je mednarodni pojav v dobi razpada kapitalizma. Kapitalizem organizira povsod poleg ostalega nasilnega aparata svoje posebne oborožene bande. Ker so te nastale prve v Italiji in si tam nadale ime fašisti, se imenuje sedaj te bratce v vseh deželah fašiste.

Fašizem v Italiji se je jasno izkazal, ko je prišel na oblast, da je najhujši sovražnik delavstva. Zato fašisti v drugih deželah zatajujejo fašistovsko ime, ker vedo, da je ogromna večina delovnega ljudstva proti fašizmu. V Nemčiji se imenujejo Hakenkreuzlerji, Hitlerjevci, pri nas pa Orjunaši.

Orjunaši se silno jezé, da jim pravimo jugo-fašisti, ker oni vedo, da smo s to besedo vse povedali. Kajti fašist — to je do zob oborožen kapitalistični pandur in delavcu ne preostane drugo, da razbije fašistu glavo. Ali Orjunaši naj odbijajo od sebe fašistovsko ime, kakor hočejo. Ljudi se sodi po dejanjih, ne po besedah. In vsa orjunaška politika je fašistovska: njihovo glavno geslo je strogo centralizirana monarhija, v kateri mora vladati železna roka — to je militarizem, žandarmerija in orjunske akcije. Borili so se v besedah proti korupciji v državi, čim je prišel njihov ideal Prišičević na vlado, so pozabili na korupcijo in zapeli slavospev radikalno-orjunaški pobratimski korupciji in poostrenemu protiljudskemu režimu. Vso svojo silo so naperili proti delavstvu. Seveda igrajo tudi tu dvojno igro v besedah. Na eni strani stalno izlivaajo svoj žolč na revolucionarne delavske organizacije, zavedajo se, da če razbijejo te, razbijejo delavske vrste sploh. Najaktivnejšim delavcem grozijo z revolverji, v svojem listu se pa potem obračajo na delavstvo v splošnem in mu pripovedujejo, da Orjunaši niso proti delavstvu, temveč samo proti revolucionarnim delavskim organizacijam in voditeljem. A v svoji fašistovski vročekrvnosti so se spozabili, da so juršali na ljubljanski Delavski dom, ki ni dom Lemeža in drugih, temveč dom ljubljanskega proletari-

ata, lahko rečemo proletariata Slovenije. Orjunaši postopajo torej popolnoma po vzgledu italijanskih fašistov, ki so požigali delavske domove, ubijali delavske voditelje itd., na drugi strani pa so skušali pridobiti zlasti brezposelne delavce v svoje vrste, da bi streljali na svoje brate — delavce.

Orjunaši so poskusili isto pri nas in čim se je pojavila večja brezposelnost, so hoteli tu ustvariti podlago za svoj zločinski pokret. Ali svetovni proletariati se je mnogo naučil iz izkušenj v Italiji. Proletariat stoji pozorno na straži proti fašizmu. In proletariati je pri nas preprečil prvi poskus jugo-fašistov za ribarjenje med brezposelnimi.

Orjunaši so se vrgli na industrijski revir Slovenije — Trbovlje, kol je poskušal italijanski fašizem srečo v industrijskem Milanu. Ali rudarji so razbili orjunaški shod, so pokazali orjunaški zalegi, da naj ne hodi izzivat rudarjev. A Orjunaši hočejo še izzivati z razvijanji praporov itd. rudarski proletariati. Ali

INTERNACIONALNI PREGLED.

Po volitvah v Nemčiji.

Edino komunistična stranka je vodila volilni boj tako, da so nemogoča nespozumljenja: brez obljub, načelno jasno, kot boj za mobilizacijo mas proti meščanski demokraciji, proti parlamentarnemu kretinizmu, za proletarsko diktaturo. Vsak komunistični kandidat je v naprej podpisal javno izjavo, ki pravi: Komunistični poslanec gre v parlament kot poverjenik stranke in je v parlamentu propagandist in agitator in ničesar drugega ter je podvržen kontroli strankinega vodstva.

In 8.700.000 glasov je bilo oddanih za stranko. Ti glasovi so kompaktni v rensko-vestfalskem industrijskem ozemlju, v berlinskih delavskih okrajih, na Würtemberskem. Tu je bila socialistična stranka povsod odločilno pobita; ta stranka je uničena v gornji Šleziji.

Brez vsakega pretiravanja se lahko reče: komunistična stranka Nemčije je

knapi ne bodo izgubili samozavesti, rudar zna odgovoriti na izzivanje, pa čeprav je nad njim zakon o zaščiti države.

V svojem glasilu so otvorili Orjunaši ogenj na revolucionarne delavske organizacije in jim vedno bolj izzivalno grozijo.

Delavstvo mora poznati svoje sovražnike in mora znati odbijati njihove napade, dokler jih odločilno ne potolče.

Proletariat mora imeti zavarovane svoje postojanke na vse strani; kajti, če prodre sovražnik na enem krilu fronte, se mora navadno vsa armada umakniti.

In proletariati se mora zavarovati predvsem tudi proti jugoslovanskim fašistom — Orjunašem z

delavsko obrambo,

ki mora biti enotna. — Socialpatriotski voditelji nočejo enotne delavske obrambe. To nas ne sme zmotiti, moramo kljub temu upostavljati enotno delavsko obrambo

po obratih,

kjer delajo delavci, ki razumejo, da je treba skupnega nastopa za skupne interese. Delo proletariata na tem polju je v vseh krajih pomanjkljivo. To napačno je treba popraviti. Politična kot strokovna organizacija ne sme nikdar izpustiti izpred oči fašistovskega sovražnika in mora biti stalno pripravljena proti njemu.

Klic:

Proč z Orjuno!

je treba pojmovati resno, da ni to navadna parola, ampak da pomeni ta klic, da delavstvo z organizacijo onemogoči Orjuno, to je, da prepreči novo poslabšanje svojega gmojnega in političnega položaja.

trdno osvojila v industrijskih ozemljih večino proletariata. Socialpatrioti so prenehali biti v industrijskih ozemljih delavska stranka in so postali v Berlinu in Hamburgu in Kölnu kot delavska stranka zelo slaba stranka. Komunistična stranka Nemčije si je zadala nalogo, da uniči socialpatriote kot delavsko stranko v onih krajih, kjer še ni poražena, ker socialpatrioti so objektivno privesek reakcionarnih malomeščanskih strank.

Hitlerjevci fašisti (>Völkische<) so doživeli polomijo, kakor smo pričakovali. Na desni strani niso zmagali Völkische, temveč nemški nacionalci: zmagal je torej nemško-nacionalni velekapital, ne malomeščanski fašizem.

Klerikalci so dobili predvsem ženske glasove. Vprašanje zrevolucioniranja žena je tudi v nemškem delavskem gibanju zelo važno vprašanje.

LISTEK.

Nekaj o življenju in njegovem razvoju.

Zemlja ne obstoja samo okoli 4000 let, kakor to trdi sveto pismo, ampak mnogo, mnogo več časa. Strokovnjaki-učenjaki dokazujejo, da je samo takozvana ledena doba morala trajati od 500.000 do enega milijona let.

Prvo življenje na zemlji je nastalo v nam neznanih ugodnih pogojih pred davnim časom v obliki protoplazme, katero moremo zaslediti še danes v vseh živečih tvarinah. Protoplazma (pratorivo) je torej izvor vsega rastlinskega in živalskega življenja, katerega najplemenitejši potomci smo tudi mi: ljudje. Vsa živeča bitja na svetu so torej medseboj sorodna, ker izvirajo iz ene prvine — protoplazme.

Z mikroskopom, s katerim moremo vsako stvar gledati v zelo povečani obliki, so doznali, da živi nebroj čisto malih živih bitij, katerih s prostim očesom ne moremo niti opaziti. Ena vrsta teh malih živih bitij so monere. One so brez oblike, brez vsakih organov in one so tvorile izvor vsega rastlinstva. One so živele v vodi in ko se je v vodi združilo več moner, ki so tvorile vsaka zase eno celico, so se združile. Pri združitvi več celic v eno skupino, se je pri tej nastali skupini pričela delitev dela. Nekatere celice so skrbele za gibanje cele skupine, druge za prehrano cele skupine in tako so nastali organi rastlin. S časom so se monere, razvite že v rastline z organi, razširile tudi na suho zemljo in so se pod vplivom drugačnih življenjskih pogojev (razne

vrste zemlje, temperature itd.) razvile v današnje pestro rastlinstvo.

Druge kompliciranije monere, združene v skupine z razvitejšimi organi, so bile izvor živalstva. V trenutku, ko se prične v skupini moner delitev dela med posameznimi celicami, se pričnejo razvijati posamezni organi in monere se spreminjajo v živali.

Najpreje seveda v črve s samo eno odprtino za sprejemanje hrane in za izločevanje neprebavljivih ostankov. Pozneje se pojavijo druga odprtina in pojavlja se počasi sistem mišičevja, ki omogoča že plazže se premikanje in pojavlja se z razvojem tudi živčni sistem in v dolgih tisočletjih srce ter drugi organi. Še danes najdemo v živalstvu živeča bitja, ki so na prehodni poti od črva do živali z okostjem in hrbtnico, katerim pa manjkajo še čeljusti, ki še nimajo kostene lobanje, niti oči in pri katerih možgani še niso razviti, kot pri drugih živalih, vretenčarjih.

Pri razvoju vseh živečih bitij igrajo glavno vlogo pogoji, v katerih se ta bitja razvijajo. Pri onih bitjih, ki so se razvijala na suhem, so se razvijali organi drugače kot pri onih, ki so živele v vodi. Pri onih bitjih, ki so prvotno živele v vodi in ki so se šele pozneje pričela seliti tudi na suho, opažamo še danes prehodno spremembo pri raznih organih. Pri močeradu, žabi, krokodilu, kuščarju, vidimo, da so se iz nekdanjih plavut razvili organi za gibanje tudi na suhem in da so se tudi dihalni organi prilagodili spremembi.

Iz najdenih skeletov (okostij) se da razločiti tudi prehod od plazilca k ptiču. Prehod se je izvršil najbrže tako, da so se nekatere živali iz razreda plazilcev začele premikati tako, da so se z zadnjimi nogami poganjale k skokom, s sprednjimi pa so se lovile, da se ujamejo na kakem predmetu.

Radi povečanega gibanja je zahteval organizem več hrane, pljuča več zraka. Temperatura telesa je vsled hitrejšega obtoka krvi postajala večja in luskinne plazilcev so se v dolgih tisočletjih spremenile v perje ki je bilo sposobnejše, da ohrani telesu potrebno toploto v vsakem vremenu. Ptiči so bili prve toplokrvne živali.

Tudi sesalci v živalstvu izhajajo iz plazilcev. To potrjujejo v Avstraliji še živeči kijunači, ki še ležejo jajca, ki pa hranijo mladiče z mlekom kot sesalci.

Vsaka rastlina, vsaka žival in med njimi tudi človek, kaže v razvoju svojega zarodka celotni potek razvoja vseh živečih bitij. Ona (živeča bitja) pričenaajo svoj razvoj v obliki navadni moneri slične celice, ki je enaka pri vseh rastlinah in živalih. Pri nadaljnjem razvoju zarodka, so te podobne zarodkom raznih vrst živali, ki so zaostale. Čim starejši so ti zarodki, tem večja postaja sličnost s končno obliko njihove vrste.

Kal najbolj razvitega živečega bitja, sesalcev, je v svojem razvoju do gotovega časa v splošnem podoben zarodku ribe, potem se prične spreminjati in dobiva oblike, podobne zarodkom plazilcev in končno šele postane sesalec. V svojem razvoju kaže vsako tudi najrazvitejše bitje proces razvoja svojih prednikov. To imenujemo biogenetični zakon (bios = življenje, genesis = porajanje, nastajanje).

Izhodišče vseh vretenčarjev so bile torej ribe. Ker vse živali izhajajo od enega prednika, so si organizmi vseh živali sorodni. Primerjalna anatomija, t. j. znanost, ki raziskuje sestavo teles, potrjuje to sorodnost in dokazuje, da so organi raznih živali enako zgrajeni. Tako n. pr. so človeška roka, konjska noga in perut ptiča sestavljena iz enakih kosti in celo na enak način; tudi pri ribji plavuti se lahko dožene neka sličnost s temi organi.

Vse, kar živi, izhaja od živečega in trdovratno stromi, da oblike svojega ustvaritelja ohrani (podedovanje). To pa je odvisno od pogojev okolice, v kateri se razvija in od uporabljanja ali neuporabljanja teh ali onih organov. Pri čemer se ti organi spreminjajo in nastale spremembe se zopet podedujejo bodočim generacijam.

Življenje je večni boj, boj živečih bitij z neizprosni naravnimi silami: z mrazom, vročino, lakoto, sušo, vodovjem in vikarji in pa medsebojni boj živečih bitij za hrano, zrak, luč in toploto. Živali se bojujejo z živalmi, rastline z rastlinami in živali z rastlinami in obratno. Vešah je boj videa in zaveden, večinoma pa se vrši instinktivno.

Rastlina hoče izsesati iz zemlje kolikor mogoče več hrane in oblikuje temu primerno svoje korenine, neke rastline razprostreje svoje korenine na širino, druge v globčino, v upanju, da dobi tam od sosedov še nedotaknjeno hrano. Rastline pa imajo tudi orožja za boj proti živalim, ene imajo neprijeten okus in vonj, druge ostre trne ali trde in neprebavljive liste. Boj za obstanek prinaša z velikimi žrtvami vedno nove oblike življenja.

Oni organizmi, ki se najbolje prilagodijo pogojem, v katerih živijo, izhajajo kot zmagovalci iz tega boja; manj sposobni pa propadajo. N. pr. če bi premestili živali iz vročih krajev v hladnejše, se bodo obranile samo one, ki imajo gostejšo dlako in ki so bolj odporne proti mrazu. Ali na polju, kjer raste pšenica ali kako drugo žito, vidimo lahko posamezne bilke, ki so vzrastle nad vse ostale. Zakaj? Ker so pognale svoje korenine na dovolj širok prostor in ker vsled tega dobivajo več hrane kot ostale. Vidimo pa tudi nedorasle slabotne bilke, katere propadajo, ker so jih izpodrinile druge. In razlika med zrnati slabotnih in onih moč-

Do 8. junija 1924 moramo zbrati 2500 „kovačev“ za list!

Rezultat parlamentarnih volitev v Nemčiji je velika zmaga komunistov. Komunistična stranka Nemčije je zmagovalka, nihče drugi. Nemški nacionalci niso vzprijeli njihovega tiska, velikih denarnih sredstev in za nje ugodne konjunktore nikakor dosegli tega, kar so hoteli: nemški parlament nima desne večine.

Nemški nacionalci bodo napravili v parlamentu ali koalicijo z »židovskimi« strankami, ali celo s socialdemokrati, ali pa bodo morali podminirati dosedanje »veliko meščansko koalicijo«, (v kateri so tudi socialpatrioti), da tako onemogočijo pozitivno delo parlamenta.

Komunistična stranka je najmočnejša stranka, je stranka proletariata. In ona ni zaman zmagala, ona pripravlja druge zmage, pripravlja odločilno zmago proletariata, ki ni v volitvah, ampak v resničnem, odkritem boju. Svetovni proletariat gleda lahko smelo v proces proletarskega osvobodilnega boja v Nemčiji.

Angleško-ruska pogajanja.

Na polju internacionalne politike so velikega pomena angleško-ruska pogajanja, ki se že dolgo časa vršijo. Zveza sovjetskih republik vodi pogajanja formalno s takozvano delavsko vlado, s cenjenim gospodom Macdonaldom. V resnici se pa vodijo ta pogajanja preko Macdonaldove glave — z angleško buržuazijo.

Anglija zahteva od unije sovjetskih republik predvsem to, da plačajo caristične dolge, ki znašajo okrog 11 milijard zlatih rubljev. Zinovjev pravi k temu: »Često pravijo, da je revolucija nerentabilna stvar. In res, v prvih letih ne prinaša posebnega profita. Če si pa ogledamo to okroglo številko (11 milijard), pa vidimo, da je revolucija tudi s trgovinskega stališča rentabilna stvar.« — Kajti sovjetska delegacija pravi: če zahteva Anglija, da plačamo mi caristične dolge, pa mora Anglija nam plačati vse poškodbe, ki nam jih je zadala s svojo kontrarevolucionarno politiko in te poškodbe so mnogo večje kot pa caristični dolgi. In tako ruski narod ne bo plačal vsote, ki bi jo moral plačati pod carističnim režimom.

Sovjetska delegacija hoče dobiti od Anglije znaten kredit za povzdigo svojega gospodarstva. Sovjetska delegacija pravi: »Če boste dali kredit, ga ne boste dali nekemu človeku, temveč sovjetski vladi, ki je najtrdnjša na svetu. Pri tem se pa seveda ne brigamo za obljube, ki sta vam jih dala car Nikolaj in Kerenski. Ali svoje lastne obveznosti sprejema sovjetska vlada resno. Nihče ne more očitati sovjetski vladi, da se ni držala svojih obvez.« Zinovjev še pravi: »Seveda pa ne moremo garan-

nejših bilk bo velika in če pridejo zopet kot seme v zemljo, bo ta razlika postala še večja.

Na ta način se spopolnjuje vsak organizem in se prilagodi življenjskim pogojem. Vse kvarno odpada, koristno pa se razvija, t. j. ostajajo samo one lastnosti, ki osigurajo organizmu premoč v življenjskem boju.

Med raznimi oblikami življenjskega boja zavzema eno prvih mest boji za samico. Močnejši, okretnejši in hrabrejši samci si bodo dobili samice in zapustili številno potomstvo, slabjši in nerodnejši bodo ostali brez samic in brez potomcev in prepustili bodo svoja mesta v življenju svojim sposobnejšim konkurentom, ali pa bodo dobili samico in zapustili slabše potomstvo, ki bo prej ali slej izumrlo. Ta pojav, ki podpira spopolnjevanje organizma, imenujemo naravni plemeniti izbor.

Najostrejšje vsplamti boj za obstanek med aličnimi živečimi bitji, ki žive pod enakimi pogoji in se hranijo z enakimi sredstvi. Zato je za vsako tako živečo bitje samo koristno, če se oddalji od sličnih bitij. Naravni izbor podpira to oddaljenje in prispeva k stvaritvi velikega števila različnih bitij in zato imamo tako ogromno raznolikost med živimi bitji na naši zemlji.

Torej ne bog s svojo voljo, ampak večni boj za obstanek med milijardami nepopolnih živečih bitij, ki se niso znala prilagoditi spreminjajočim se življenjskim pogojem, je ustvarila današnje rastlinstvo in živalstvo. Zmaga močnejših in popolnejših bitij in njihov razvoj pod različnimi pogoji, je ustvarila to raznolikost in popolnost v rastlinstvu in živalstvu, ki izhaja iz brezoblične kepe živeče sluzi (Schleim).

* * *

tirati Macdonaldu za to, da ne izbruhne na primer v Angliji revolucija.«

Sovjetska delegacija se je izjavila pripravljeno, da se pritegne angleški kapital k povzdigi ruskega gospodarstva, seveda pod gotovimi pogoji, ki jih je formuliral Zinovjev sledeče: Mi gremo na gotove koncesije. Mi smo pripravljeno, dati to ali ono koncesijo, ali ne pod suženjskimi pogoji. Kajti mi se ne nahajamo v take mpoložaju, da bi sprejeli nase vsako obveznost. Mi sklenemo to in ono pogodbo le tedaj, če nam prinese kakšnih koristi. Mi hočemo da se vrši trgovina med nami in angleško buržuazijo samo kot med dvema enakopravnima strankama, pod pogoji, ki so za obe strani koristni, pod pogoji, ki bodo pomagali dvigniti rusko gospodarstvo v mestih in vaseh. Angleška buržuazija se mora pogajati z nami kot

s samostojno revolucionarno deželo, ki si je s krvjo priborila zmago, to zmago utrdila in pričela dvigati gospodarstvo.« — H koncu pravi Zinovjev: Čim pozneje se boste sporazumeli z nami, tem slabši bodo naši pogoji za vas. Zato se požurite, gospodje angleški buržuji! Če se hočete resno pogajati s tako važno deželo, kot je naša, potem prenehajte z dosedanjo igro, pozabite na 11 milijard, prenehajte govoriti z nami kot s kolonijo ali napolkolonijo, pozabite na čase, ko ste plenili Rusijo! Če bodo vaši pogoji sprejemljivi, se bo naša delegacija z vami sporazumela; če ne, bo naša delegacija odšla, kakor je prišla. Mi imamo čas. Mi hočemo tudi z inozemskim kapitalom dvigniti svoje gospodarstvo, ali ukloniti in podjarmiti se ne da unija sovjetskih republik od nobene buržuazije na svetu, tudi od angleške ne.

Kmetski vestnik.

Se to kravo mi bodo vzeli...

Prišla sta skupaj dva kmeta; eden, ki je imel dve kravi in je naš pristaš, pristaš delavsko-kmetskega bloka, in kmet, ki je imel le eno kravo, pa je bil pristaš SLS, klerikalcev.

Pa mu pravi naš kmet, da mora kmetsko ljudstvo stopiti v zvezo z delavstvom, v močan delavsko-kmetski blok, če hoče streti kravico, ki danes vlada. In drugi kmet, pristaš SLS, mu odvrne, da je sicer on za to stvar, ali da ne more zaupati revolucionarnemu delavstvu, ker ono bo vse socializiralo, ono mu bo vzelo še to kravico, ki jo ima, kadar pride naša stranka na površje.

In naš kmet mu je pravilno odvrnil: Če je meni ne bodo vzeli, ko imam dve, pa je tudi tebi ne bodo, ko imaš samo eno.

Pravilno mu je odgovoril. A še enkrat je treba povedati.

Meščanske stranke nam ne morejo ničesar stvarnega očitati, ker mi smo delavska stranka in stranka revnih kmetov: delavcu pa ne moreš očitati nobenih grehov kot kvečjemu tega, da se prenašlo vztrajno bori za svojo svobodo, za svobodo vseh delovnih ljudi. In ker se meščanske stranke ne morejo boriti proti nam s stvarnimi dokazi, se borijo proti delavsko-kmetski stvari — s silo in lažjo. SLS in SKS oznanjata povsod, da bomo vzeli kmetu zemljo, da mu bomo torej vzeli ono, od česar živi. In res, marsikateri kmet nasede tej laži. Člani in somišljeniki NDSJ morajo to laž, razširjeno po meščanskih strankah, vedno in povsod pobijati.

Mi stremimo po socializmu, to je po tem, da proizvajalna sredstva, to so tovarne, rudniki, železnice, stroji, zemlja itd., ne služijo žepom peščice oderuhov, ampak da služijo v blagor vseh delovnih ljudi. In zato se borimo tudi za to, da se vzame veleposestnikom vso zemljo brez odškodnine in se jo da revnim kmetom v obdelovanje. Najboljši dokaz za to je ruska revolucija, ki ni vzela revnemu kmetu zemljo, ampak mu jo je dala, ker je pod carjem ni imel, kakor je tudi pri nas nima dovolj. V Rusiji, kjer so prišli delavci na oblast, imajo kmetje zemljo in se dviga njihovo gospodarstvo, v Jugoslaviji pa, kjer še vedno vlada meščanstvo, kmet vedno bolj propada, leže v vedno večje dolge, medtem ko žive v neizmernem razkošju veleposestniki in bankirji, ki se žive od vlog in dolgov kmetov.

SLS ima v svojem vodstvu veleposestnike in bankirje in radi tega ne bo ona nikdar ukrenila nič stvarnega za malega in srednjega kmeta. Kajti koristi (interesi) bankirjev in veleposestnikov so popolnoma drugi, kot pa interesi kmetov — eni in drugi interesi si odločno nasprotujejo. Če gospoda ne bo mogla obdržati svoje oblasti samo z goljufigo in lažjo, bo pa nastopila z nasiljem za svoje interese.

Zato pa širite, zavedni delavci in kmetje, našo misel med še nezavedne in jih pridobivajte tudi v članstvo NDSJ, kajti ni dovolj, da smo samo v mislih za delavsko in kmetsko stvar, ampak se moramo za njo tudi skupno, to je organizirano boriti.

Skupaj morata hoditi tista dva, ki imata skupne interese in zato tudi skupne cilje — in to sta delavec in kmet.

Meščan, kapitalist in veleposestnik pa spadata v drug tabor.

Boj med obema sovražnima taboroma bo pa prenehal tedaj, ko bosta delavec in kmet končno veljavno premagala buržuazijo.

Radičev proglas.

Vodstvo Hrvatske Radičeve seljačke stranke je izdalo proglas na kmete, v katerem pravi med drugim:

»Delovno ljudstvo, na čelu mu organizirani kmetje in s pomočjo poštenih državljanov in inteligence bo oživitvilo svoj program mirnim parlamentarnim putem...«

Radičeva stranka se mnogo iskreneje bori za kmetske interese kot pa n. pr. SLS ali celo SKS.

Ali v vsej radičevski politiki je ena generalna napaka in ta je, da išče zvezo z meščanstvom in inteligenco, mesto da bi iskal zvezo z nosilecem osvobodilne misli — z delavstvom. Radič mami kmete, da bodo dosegli vse z volitvami. Ali vse izkušnje kažejo jasno, da v današnjem razvoju ne doseže ljudstvo z volitvami nič bistvenega. Volitve so sicer važna agitacijska stvar, ali niso odrešenik.

Delavec in kmet se bosta osvobodila le v trdni medsebojni zvezi in z vztrajnim revolucionarnim bojem. Najboljši dokaz za to sta dala ruski delavec in kmet.

Reditelji!

V nedeljo, 18. t. m. ob 10. uri dopoldan je sestanek, ki se ga morajo udeležiti vsi ljubljanski reditelji. Sestanek je v Delavskem domu kot zadnjič.

Vodstvo.

Orjuna strelja na kmetske fante.

V nedeljo 5. t. m. se je vračala Orjuna iz Poljan. Ob petih popoldan je dospel v Škofjo Loko njihov prvi avto. Nato so šli v gostilno na kolodvor pri Jožku, kjer so pili in razsajali kot črne pošasti. Domači fantje, ki so bili v gostilni, se niso zmenili za druhal in so odšli polagoma domov. Ostalo jih je samo še nekaj v gostilni in tudi gostilniški hlapec. Orjuni so navali nanj in ga močno poškodovali, zadali so mu smrtno rano na prsih in udarce po glavi.

Radi tega divjaškega početja Orjuncjev je med tukajšnjim prebivalstvom veliko ogorčenje.

Kmetski fantje in delavci, ne pozabimo tega! Nič ne sme ostati nemaščevano! Tu vidimo, da so Orjunci morilec.

Proč z Orjuno!

N.

S. Sedej aretiran.

13. maja jutraj je bil po čl. 1. in 2. glasovitega zakona o zaščiti države aretiran s. Sedej, ki so ga določile vrhu tega oblasti za celjske zapore.

Zakaj je bil pravzaprav aretiran, še ne vemo. Gotovo bo slučaj z njim tak, kot je z vsemi žrtvami reakcije v dobi izjemnega policijskega režima v Jugoslaviji, da se enega brez dokazov »prodružavnosti« pošlje za nekaj mesecev v preiskovalni zapor in se ga potem izpusti na prosto s pripombo »je bil v zaporu radi komunistične propagande.«

Ali slučaj s s. Sedejem izgleda še gorostasnejši. Kapitalistično in fašistovsko »Jutro« je začelo prvo proti njemu denunciantsko kampanjo in dajalo namig oblastem, da naj s. Sedeja zapro, ker agitira po Trbovljah. »Jutro« je sledil najreakcionarnejši list »Slov. Narod« (ki je plačan od iste bančne zveze kot »Jutro«) in pozival po svoji navadi na pomoč zakon o zaščiti države. Aretacija s. Sedeja je torej indirektno izvala orjunaška zalega, ki ni mogla pozabiti tega, da je bil njen shod v Trbovljah razbit in da ga je zaključil s. Sedej.

Sodrugji, delavci, rudarji, aretacija s. Sedeja nas ne sme uplašiti, ampak še bolj podžgati na delo za proletarsko stvar, ki bo zmagala preko vseh žrtev, ki so neizogibne v boju.

Pokažimo pa tudi proletarsko solidarnost! Podpirajmo gmotno s. Sedeja in njegovo družino, ker gmotna podpora preganjanim sodrugom je tudi moralna podpora. Zbirajmo prispevke za »Rdečo Pomoč«, pošljimo žrtvam reakcije Rdečo pomoč!

Pozivamo zlasti ljubljanske in trboveljske sodruge, da izvrše svojo dolžnost.

Dol z zakonom o zaščiti države!

Javno pohujšanje.

Več sodrugov v Ljubljani je dobilo od ljubljanske policijske direkcije odlok, ki se glasi: »Ste dne 1. maja 1924 ob priliki manifestacijskega shoda na Turjaškem trgu nosili vidno na suknjiču znak z Leninovo glavo, s čimer ste kršili javni red in povzročili javno pohujšanje.« (!?!) — Kazen 220 Din.

Drugi so »kršili javni red in povzročili javno pohujšanje«, ker so klicali v spredu: Živel Trocki! Slava Leninu! Živela sovjetska Rusija! itd. — Kazen za to javno pohujšanje znaša 250 Din!

Morala napreduje torej pod Pribičevićevimi odredbami.

Pokrajinsko tajništvo NDSJ je vložilo pritožbe proti takemu pojmovanju reda in morale.

Proletarsko izobraževalno društvo »Vesna« v Zagorju priredi na dan 18. maja 1924

gostovanje v Trbovljah

s sledečim sporedom:

1. Ob pol 8. uri zbirališče pred novim rudarskim domom v Trbovljah za podružnico Trbovlje.
2. Ob pol 9. uri odhod na postajo s godbo na čelu.
3. Ob 9. uri sprejem gostov iz vseh podružnic Proletarskega Društva »Vesna«.
4. Ob 10. uri pozdravni govor na veseljem prostoru, po pozdravu razhod in ogled Trbovelj.
5. Ob 2. uri popoldne

telovadni nastop Proletarske Telovadne ednote »Vesna«.

Po izrpanem sporedu prosta zabava: petje, godba, ples itd.

Vstopnina: sedeži 5 Din, stojašče 3 Din.

Pri vsej prireditvi sodeluje polnoštevilna delavska godba iz Trbovelj pod vodstvom gosp. Drakslerja, ter pevski odsek društva »Vesna« v Zagorju.

V slučaju slabega vremena se prireditve preloži na prihodnjo nedeljo dne 25. maja 1924.

Ker je prireditve namenjena v svrhu povzdige proletarske znanosti se vabi vse prijatelje in sodruge k obilni udeležbi.

ODBOR.

Trbovlje morajo postati 6. junija 1924 rdeča občina!

Pred Rdečim tednom.

Revolucionarni tisk.

(K anketi »Glasa Svobode«.)

Revolucionarni list ne sme postati nikdar kapitalistično podjetje, kot so to meščanski listi in kot je tudi mnogo socialpatriotskih časopisov. Naš list ne sme služiti željam publike po senzaciji ali preganjanju časa.

Naš list se mora brigati predvsem za interese zatiranih, bojovnih delavcev. On mora biti naš najboljši propagandist in agitator, vodilni propagandist proletarskega razrednega boja. Naš list ima nalogo, zbirati iz vse delavnosti strankinih članov dragocene izkušnje in te podajati kot smernice za izboljšanje delovnih metod. Tako postane naš list tudi najboljši organizator našega revolucionarnega dela.

Naš list mora postati revolucionarno podjetje, t. j. proletarska bojovna organizacija, delovno središče revolucionarnih delavcev, vseh onih, ki za list pišejo, ga stavijo, tiskajo, upravljajo, razdeljujejo in širijo, zbirajo zanj material iz poedinih krajev in obratov, zbirajo tiskovni sklad itd. Na kakšen način naj postane naš list tako revolucionarno ognjišče in delovno središče?

Najtesnejšo zvezo z listom dobi vsak zavedni delavec, če zanj žrtvuje in dela. List je njegovo dnevno orožje, ki ga je treba vsak dan znova brusiti in ostriti, da postane čim boljše in uporabnejše. Samo s stalnimi materialnimi in finančnimi žrtvami se more vzdržati in napredovati proletarski tisk. Stalno morajo zanj delati in žrtvovati strankini člani, dokler ne postane list sam tudi materialna opora stranke.

Za strankinega člana ni dovolj, da je samo vnet agitator in razširjevalec lista, temveč biti mora tudi njegov sotrudnik, dopisnik. Sedaj, po reorganizaciji stranke na podlagi obratnih celic je treba na primer sporočiti v list vse pomembne dogodke iz obrata, od ponesrečenja kakega delavca, od pretepanja vajenca po mojstru ali kakem socialpatriotu itd. Iz vasi je treba sporočiti vsak pomemben dogodek na vasi. Pri tem se ni treba bati, da bi dopis romal v uredniški koš. Ne, ne bo romal, ker delavsko mnenje, delavska misel mora priti v proletarski list. Ogibati se je pa seveda treba nepotrebemu napadanju in žaljenju poedinih oseb. Dopis bo prišel v list ali pod rubriko »Dopisi« ali pa ga bo uredništvo uporabilo za članek in podobno.

Razširjanje lista, nabiranje novih naročnikov, tiskovnega sklada itd. mora postati v vseh organizacijah reden, stalen, formalni sistem.

V Rdečem tednu pa moramo posvetiti vse svoje sile, da izvršimo nalogo, ki smo si jo sami dali, da se poveča naš list in da postane polagoma dnevnik, s čimer bo olajšan boj proletarskega razreda in se bo neizmerno hitreje širil naš vpliv na nove plasti delavcev in kmetov!

Št.

Prvi odgovor na anketo »Glasa Svobode«

1. Mene zanima predvsem: uvodni članek, Internacionalni pregled in listek.

2. Dobro bi bilo, če bi list pisal tudi o protialkoholnem boju, ker alkohol je velik sovražnik delavstva in da bi tudi z zdravniškega stališča pokazali uničujoče delovanje alkohola na živce in ves organizem. Tudi protiverska propaganda bi morala biti. Za kmeta je treba prinašati tudi kake smešnice, seveda primerne. Tudi proletarske pesmi morajo večkrat priti. Skoraj bi pozabil, kaj je še potrebno? List naj prinese v eni ali več številkah slovarček tujih besed. Ljudje se namreč često jeze, da je v listu mnogo tujih besed, ki jih ne razumejo. Tudi brošure Marksistične biblioteke morajo prinašati slovarček tujih besed.

3. Sicer nimam k urejevanju lista ničesar pripomniti. — Dobro bi bilo, če bi list večkrat razpisal anketo o raznih važnih vprašanjih, n. pr. kaj je klerikalizem itd., da se vidi, kaka je zavednost ljudi in kako gledajo na razna vprašanja.

Da pomorena listu tudi gnotno, vam takoj pošljem enega »kovačca«.

Habe Anton, Št. Ilj.

Odgovor na anketo »Glasa Svobode«.

Na stavljena tri vprašanja čitateljem našega lista odgovorjam sledeče:

K točki 1. Podlistki, zgodovina ruske revolucije in šaljivi članki (n. pr. v št. 20. Gl. Sv. pod »Dopisi z dežele, Ljubljana«).

K točki 2. »Glas Svobode« naj bi večkrat prinesel navodila našim zaupnikom za agitacijo, kot n. pr., kako se naj naš zaupnik obnaša pri delu, na cesti, v gostilni itd.

K točki 3. Tuje besede naj izginejo; delavstvo, ko čita te besede, je nervozno, ker malokateri je, da razume pravi pomen tujih besedi. List bo s tem zadobil pravo delavsko lice.

Studence, p. Maribor.

Konferenca internacionalne delavske pomoči v Pragi.

20. aprila t. l. je bila v Pragi konferenca Internacionalne delavske pomoči. Konferenca se je udeležilo okoli 450 oseb, povetini delegati raznih češkoslovaških delavskih organizacij: obratnih svetov, Zveze komunističnih legionarjev, Federacije češkoslovaških delavskih telovadnih društev, Federacije komunističnih kulturnih društev, Internacionalne strokovne zveze, Rdeče strokovne zveze zadrug itd. Zastopane pa so bile tudi razne meščanske kulturne in druge organizacije. Med zastopniki javnih korporacij so bili: S. Aleksandrovič, zastopnik SSSR v Pragi; zastopnik nemškega poslanstva v Pragi dr. Freudenthal; dr. Baxa, zastopnik praškega župana i. dr.

Konferenca se je udeležilo tudi okoli 20 inozemskih delegatov raznih nacionalnih odborov IDP.

V predsedništvu konference so bili izvoljeni: Sodr. Josip Bubnik, državni poslanec; pisateljica Landova Stachova; dr. Th. Bartošek, predsednik organizacije svobodniželcev; Paul Scholze, član berlinskega internacionalnega odbora IDP in Zoltan Szanto, sekretar avstrijskega odbora IDP.

Prvi govornik je bil Henri Guilbeaux iz Francije; govoril je o lakoti v Nemčiji in o zgodovini IDP, kako je nastala in kako se je iz pomožne organizacije za ruske stradajoče razvila v pomožno organizacijo, ki si stavlja za nalogo tudi gospodarsko obnovo socialističnega gospodarstva Sovjetske Rusije. Danes pa je IDP svetovna organizacija internacionalne delavske solidarnosti, ki organizira pomožno akcijo za vse večje internacionalne katastrofe, ki so neizogibne v dobi razpadanja kapitalističnega družabnega reda. Druga govornica, sodružica dr. Flake, otroška zdravnica v Berlinu, je govorila o bedi nemških otrok in o posledicah lakote v Nemčiji.

Sekretar češkoslovaškega odbora IDP sodr. Ladislav Beran pa je podal pregled pomožne akcije IDP v Češkoslovaški. Za ruske stradajoče so češkoslovaški komunisti zbrali 2.350.000 čl. kron; tudi delavci drugih organizacij so prispevali mnogo, tako da je odbor zbral 5.000.000 Kč. Posojila za Sovjetsko Rusijo so delavci podpisali dosedaj za 10.000 dolarjev. Za nemške stradajoče pa je odbor zbral v dveh mesecih 400 tisoč češkoslov. kron in nekaj vagonov živil in obleke. Pripravlja pa se že tudi akcija, da sprejmemo v oskrbo večje transporte nemških otrok.

Po teh glavnih referatih so govorili še inozemski delegati IDP: Zoltan Szanto za avstrijsko IDP; Sr. Dobos za skandinavsko dežele; I. W. Kruyt za angleško IDP; Paul Scholze za nemško delavstvo; gospa Kruyt za holandsko IDP; Viktor Stein za avstrijsko socialdemokratsko stranko i. dr. Končno so interesantni filmi kazali delo IDP v Rusiji in Nemčiji.

O posameznih referatih bomo še poročali. Konferenca je soglasno sprejela sledečo resolucijo:

»Posledice razpadanja zapadno-evropskega kapitalističnega gospodarstva stavijo proletarski razred vseh dežel pred nove naloge in boje. Kapitalisti nalagajo bremena, ki jih je rodila vojna in povojna doba, težko trpečemu proletariatu. Iz tega se razvijajo vedno večji in ostrejši boji, ki jih buržuazne vlade kapitalističnega razreda v njegovih napadih na proletariatu zelo močno pospešujejo in vodijo. Nasproti temu mora proletariatu gledati na to, da mora v pomoč borečih se in trpečih delavcev poleg dosedanjih organizacij ustvariti tudi organizacije, ki prisikajo na pomoč ne samo materialno, temveč morajo tudi rešiti proletarski ponos in proletarsko kljubovanje, da se revolucionarno navdušenje ne zmanjša.

Konferenca češkoslovaške sekcije IDP, ki se je vršila v Pragi 20. aprila 1924, se na podlagi podanih poročil o še vedno trajajočem bednem položaju nemškega proletariata zaveda, da je akcija za nemški proletariatu dolžnost celokupnega proletariata in delo njegove samoobrambe in zato sklene, da se akcija Internacionalne delavske pomoči še nadalje ohrani in še razširi. Konferenca poziva vse, kateri imajo za cilj osvobodjenje proletariata iz kapitalističnega hlapčevstva, da še nadalje čim uspešnejše sodelujejo pri IDP.

Naj živi internacionalna solidarnost!
Naj živi internacionalna delavska pomoč!

Akcija za nemške stradajoče.

»Dragi sodrugi!... Ponovno vas hočemo obvestiti na potrebo, da se požurite s pomožno akcijo, da čimprej izvedete svoj sklep glede odstopa ene dnevnice, vsekako do konca maja t. l. Potreba je nenavadno velika in naša pomožna akcija trpi veliko, ker nam nedostajajo sredstva.« (Iz pisma s. Behmena od berl. centr. komiteja IDP 30. aprila.)

Vse sodruge v Sloveniji ponovno nujno prosimo, da za nemški stradajoči proletariatu čimprej izročijo eno dnevnic.

Prejeli smo sledeče prispevke:
KORP, Ljubljana, 50% od 1. majske zbirke 153 Din, »Turkestanec« v Ljubljani 1. maja 75 Din; Noč Simon (?) 30 Din; J. Košir 23.50 Din; Bizovičar Štefan 20 Din; Jagodič Janko (Boh. Bela) 20 Din; neimenovan 20 Din; neimenovan 10 Din; Nač Simon, I. obrok 10 Din. Skupaj 361.50 Din; prej izkazano 1504.75 Din — skupna vsota 1866.25 Din.

Dne 10. maja smo nakazali v Berlin 1000 Din, skupno dosedaj 1500 Din.

Vse sodruge prosimo, da nam svoje prispevke izročijo čimprej, da bomo še maja mogli znova nakazati večjo vsoto v Berlin.

Ljubljana, dne 13. maja 1924.

POIDP z Slovenijo.

RDEČA POMOČ.

Vsem krajevnim odborom RP naročamo, da teden od 18.—25. maja posvetijo prostovoljnimi zbirkami za žrtve reakecije. Za to zbiranje prispevkov smo poslali vsem KO posebne nabiralne pole s točno označenim posebnim namenom (za s. Marcela Zorga).

Akcija RP v Sloveniji ni še uspela v oni meri, kot bi želeli. Ponoven eklatanten dokaz, da slovenski proletariatu še ni razredno zaveden in se zato ne zaveda svoje dolžnosti: socialno-etične solidarnosti z žrtvami meščanskega nasilja. — Zato smo sklenili, da pošljemo te dni posebni referat o akciji RP vsem našim političnim organizacijam, da na krajevnih občnih zbiorih o stvari referirajo.

Bilance za mesec april ne moremo priobčiti, ker nam noben KO kljub pisanim urgencam še ni poslal obračuna.

Zadnji čas smo prejeli sledeče prispevke: KO Ljubljana za 1. maj 315.50 Din, I. Košir (1 blok) 125 Din, za kolke 35 Din, Gorenc (1 blok) 50 Din, Polajner Mat. (Boh. Bistrica) 50 Din, Fr. Starè (Stari trg pri Ložu) 35 Din, Šešek (Medvođe) 50 Din. Skupaj 660.50 Din.

Ljubljana, dne 13. maja 1924.

KORP za Slovenijo.

Dopisi.

Črnomelj. — Dne 6. aprila je priredila Neodvisna delavska stranka shod v Črnomlju v prostorih hotela Lackner. Kljub slabemu vremenu in protiagitaciji ter nezaupljivosti ljudstva v politične stranke, je bil shod sijajno obiskan. Govor je kmetom tako šel na srce, da je marsikateri rekel: da sem vedel, bi jih gotovo več pripeljal. Pazno je sledilo ljudstvo besedam govornika ter odobravalo njegova izvajanja. V živih besedah je govornik ožigosal Pašič-Pribičevićovo regirungo ter klerikalno-liberalno harlikinado. V nabitno polni dvorani je govornik zaključil svoj govor z živijo klici! Nato se je sestavil odbor politične krajevne organizacije, h kateri je takoj pristopilo precejšnje število članov. — Sodrugi! Kmetje in delavci, pristopajte v naše organizacije in razširjajte naše časopisje; naj ne bo nobene kmečko-delavske kočje, kjer se ne bi naš list čital. Naj naš list prodre v zadnjo gorsko kočjo, ker v našem časopisju je naša moč, ker duha moči in duha časa ne premaga nobena obznana, nobeno orožje in ječe. Čim več naročnikov dobimo, tem interesantnejši bo naš list, kajti le potom časopisja prodre naš revolucionarni duh v sleherni gorsko kočjo. Kajti jačja je moč idej, nego meja papirnih mej — (Aškerčeve besede). Vsa delavec in kmet mora spoznati resnico, mora spoznati, da je edina rešitev v delavsko-kmetemskem bloku. — Toraj še enkrat sodrugi! Delavci in kmetje, razširjajte,

agitirajte za naše časopisje, naše brošure pri vsaki priložnosti, ste li na potovanju, na delu, v tovarni, na polju pri cerkvi in v gostilni! Naj živi kmečko-delavska vlada po vsej Evropi, po celem svetu!
Ivan Jerman.

Ruše. — Proslava 1. maja v Rušah. Razredno-zavedni proletariatu obsodil socialpatriote. — Po odklonitvi skupne proslave od strani Svobodašev smo se zavedali našega težkega dela, da po dvehmesečni ustanovitvi naše razredno-zavedne organizacije pripravimo vse najpotrebnejše za 1. maj. Kjer je zavest, tam ni straha! Naše požrtovalno delo je rodilo sadove, pod naš prapor so se zbrali možje, žene in mladina. Vsem je bilo čitati z obrazov, da se zavedajo praznika dela in pravilne poti naše organizacije v tako okuženih Rušah po socialpatriotih, vnebovpijočih črnih in divjih orjuncih, da se zavedajo boja, ki nas pelje do končnega našega cilja. Sodruzi, sodružice, Vaši veseli obrazi, polni hrabrosti, so nas podžigali, da gremo s podvojeno silo na delo, da združimo slehernega delavca in kmeta pod naš prapor, da se reši sleherni proletarec jarma, ki ga nosi že sto in sto let. Iz naše veličastne proslave 1. maja se vidi, da je ruški proletariatu obsodil vas socialpatriote, ki ste odklonili skupno proslavo 1. maja. Trdnjava socialpatriotizma v takozvanem malem Belgradu je padla. Vstala je zavednost. — Zivela Neodvisna Delavska Stranka!

Rušani.

Ceneni časopisi v Idu.

Slovenskim internacionalcem se priporočajo: »Nia Standard«; naslov: Josef Tuma, Praha 2, Skolska 34. »Lingua internacional«; naslov: Praha VIII., Gregrova 354 (Češkoslovaška). »Germana Idisto«; naslov: Verlag Englert und Schlosser, Frankfurt a. M. (Nemčija).

Tiskovni sklad.

Bem Ludvik, Bled 2 Din; Dolinar Franc, Javornik 2 Din; Stare Franc, Stari trg pri Ložu 10 Din; Jagodič Janko, Boh. Bela 7 Din; Ogorevc Anton, Ljubljana 12 Din; na volivnem sestanku na Vrhniki 20 Din; Podobnik Ludvik, Ljubljana 2 Din; skupaj 55 Din; preje izkazanih 3366.35 Din. Skupna vsota 3421.35 dinarjev.

Zadruga Železničarski dom r. z. o. z. v Ljubljani sklicuje za nedeljo dne 18. maja ob 8. uri v prostorih Delavskega doma redni

občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev bilance za leto 1923.
4. Dopolnitev načelstva.
5. Razno.

Udeležba občnega zbora je za vsakega člana zadruge dolžnost.

Načelstvo.

Listnica uredništva.

Breznik. — Vašega dopisa ne moremo priobčiti, ker je popolnoma osebne-ga značaja.

NEREDNO DOSTAVLJANJE NAŠEGA LISTA!

Več naročnikov se je pritožilo, da jim pošta neredno dostavlja naš list, ali da kake številke sploh ne dobe. Pozivamo poštno ravnateljstvo, da se naš list ravno tako redno dostavlja, kot se drugi, ker ravnatoku plačamo stroške kot drugi.

IZJAVA.

Izjavljam tem potom, da so vse govornice, katere širijo gotovi ljudje v žek delavnici v Mariboru, da sem pristopil k Orjuni, neutemeljene. Kdor jih širi, je navaden lažnjivec in lopov.

Magdič Drago.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij.
Odgovorni urednik Anton Sušteršič.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.

Pripravljajte se za Rdeči teden od 1.-8. junija!